

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 An Ecclesiastici à vestigalibus sint exempti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

num. 61. vbi docet, per exigentes intelligi etiam heredem imponentis, qui eas continuat; & publicanum seu conductorem, & famulos, qui iussu dominorum exigunt.

DUBITATIO III.

An Ecclesiastici à vectigalibus sint exempti.

18
Ecclesiastici
exempti.

Respondeo & Dico Primò, Certum est, Ecclesias & Ecclesiasticas personas & res illarum à vectigalibus soluendis exemptas esse. Probatum Primò, Ex Iure Canonico, cap. Quamquam 4. de censibus in 6. vbi Bonifacius VIII. inter cetera ait: *Cum igitur Ecclesia Ecclesiasticaque persona, ac res ipsarum, non solum Iure humano, quinimo & diuino, a secularium personarum exactionibus sint immunæ, &c. & infra: Excommunicat personas priuatas ipso facto, quæ talia ab Ecclesiasticis exigunt, & communitates subicit interdito, à quibus penes non possunt ab solui, nisi facta restitutione.* Ibidem cõtrariam consuetudine dicit esse corruptelam. Vnde sequitur, hoc ius nõ posse contra Ecclesiasticos vti capi. Idẽ sanxit Clemens V. in Concilio Viennensi, Clemens. Presenti, de censibus, vbi præcipitur Episcopis vt eiusmodi censuram excommunicationis & interdicti, quam incurunt ij qui portoria vel vectigalia ab Ecclesiasticis exigunt, publicent, & à suis publicari faciant Idem antè statutum fuerat in Concilio magno Lateranensi, sub Innocentio III. vide cap. Aduersus. 7. & cap. Non minùs. 4. de immunitate Eccles. vbi statuitur, vt post admonitionem, nisi desisterint, ipso Iure sint excommunicati.

Exigentes
excommu-
nicati.

Secundò, Probari potest ex Iure ciuili Nouella Frederici Imp. quæ incipit, Item nulla, de Episcopis & Clericis, vbi sic dicitur: *Item nulla communitas vel persona publica vel priuata collectas vel exactiones, angarias vel parangarias Ecclesijs vel alijs pijs locis aut Ecclesiasticis personis imponere præsumat, &c. & L. Sancimus 22. C. de sacrosanctis Ecclesijs, omnibus pijs locis immunitas ista conceditur.*

Petes, Vtrum etiam bona patrimonialia & alia secularia, quæ ad Ecclesiasticos vel ad Ecclesias, aut ad Monasteria deueniunt, sint immunia.

19
Etiam pa-
trimonia-
lia ipsorum
sunt exem-
pta, &c.

Resp. & Dico Secundò, Hæc esse immunitas à nouis tributis imponendis, est communis sententia DD. vide Siluestrum v. Immunitas. 1. num. 6. Probatum ex constituto. Bonifacij supra, vbi dicitur, *personas Ecclesiasticas, & res ipsarum exemptas esse, vbi de omnibus ipsorum rebus loquitur: quas intelligi esse exemptas à nouis exactionibus imponendis, quamdiu sunt Ecclesiasticorum.* Dico à nouis, quia si antequam ad illos venirent, onus aliquod certum & inuariabile annexum habebant, v.g. aliquem censum vel seruitutem Principi debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, hoc etiam ab Ecclesiastica persona præstadium est; quia res quæque cum suo onere transit. cap. Cum non sit. 3. & cap. Pastoralis. 28. de decimis; vide Siluestrum v. Immunitas 1. num. 19. Secundò, Probatum ex Bulla Cænæ Domini, vbi excommunicantur omnes, qui absque speciali & expressa Summi Pontificis licentia imponunt collectas, decimas, tallias, præstantias, aut alia onera personis Ecclesiasticis, aut eorum bonis, sive Ecclesiarum aut Monasteriorum ipsorum, aut imposta exigunt, aut à sponte dan-

tribus recipiunt, aut his actibus quoquomodo cooperantur. Vbi distinguit Pontifex bona Clericorum à bonis Ecclesiarum; ac proinde loquitur non tantum de bonis Ecclesiasticis, quæ dicuntur bona Ecclesiarum, sed de quibuslibet bonis Ecclesiasticorum: quod est notandum contra Nauar. c. 27. num. 128. qui tamen c. 17. n. 202. nobiscum sentit. nam expressè affirmat, eos qui pedagia à Clericis exigunt, aut exigi iubent, incurrere censuram Bullæ Cænæ: est id, quod vehunt, important, vel asportant, sit de eorum patrimonijs vel Ecclesiasticis prouentibus. Quod autem dicitur de sponte dantibus, intelligitur quando exactor recipit ab eo, qui idè sponte dat, quia Ecclesiasticis sunt imposta, siue ab eo qui dat antequam exigatur.

Dices, Princeps habebat ius imponendi vectigal huic prædio antequam peruenisset ad Ecclesiam; hoc autem iure non debet spoliari ex eo quòd fiat Ecclesiæ: ergo tale prædium non est immune. Secundò, Si ista res ad Ecclesiam non perueniret, sæpè venderetur vel commutaretur cum alia re, & tunc Principi debitum esset certum vectigal, v.g. decima pars pretij, dum autem transit ad Ecclesiam vel pium locum, numquam amplius venditur; vnde Princeps nihil amplius inde commodi percipit; ac proinde meritò potest legibus suis cauere ne res immobiles ad Ecclesias vel Monasteria transferantur. Hæc argumenta valde mouent eos qui rem politicè considerant; ideoque Principibus consilium faciendi tales leges suggererunt.

Respondeo tamen ad Primum, Principem non habere ius imponendi vectigal prædio, nisi quamdiu illud pertinet ad personam carentem privilegio immunitatis. vnde hoc ipso, quo transit ad Monasterium, vel ad Ecclesiam fruente immunitate, amittit hoc ius. neque hoc mirum videri debet, cum Principes Christiani iam à mille & amplius annis in hoc consenserint, (vt patet ex L. Sancimus, quæ est Iustiniani) & tot læculis seruauerint. neque vlla causa est, cur possint hoc privilegium semel Ecclesiæ ad honorem Dei donatum auferre. hoc enim perinde esset atque si quis agrum, domum vel reditum Ecclesiæ semel donatum auferret. quod est manifestum sacrilegium. Simile omnino contingit, quando huiusmodi prædia transferuntur in Magnates à vectigalibus immunes: tunc enim Principes amittunt ius imponendi vectigalis, quod antè habebant.

Ad Secundum Respondeo, Numquam Principem vllum esse factum pauperiorem ex eo quòd ipse vel subditi eius fuerint liberales in Ecclesiam; vt patet in Constantino & Carolo, vtroque verè magno, & alijs plurimis. Deus enim, cuius protectione & directione regnorum administratio maxime nititur, in finitis modis exiguum illud detrimentum vectigalium, quod ipsi teruis eius condonant, compensare potest; vel calamitates & seditiones auerendo, vel prosperos successus bellorum, noua regna, vbertatem terræ, & alia huiusmodi largiendo. Sæpè fit vt ob aliquam seditionem vel bellum, (quod fortasse pietas ista & religio Principis auerisset) vno anno plus ipse amittat, quam mille annis ex huiusmodi vectigalibus percipi posset. quid tunc prodest illi politicorum istorum consilium?

Aduerte tamen, in quibusdam casibus Clericos non esse exemptos. Primò, Si negotiationem exercent. tunc enim licitè ex eo quod emunt vendunt,

Sponte
dant.

Obiectio.

20
An cedat
in dandum
Principis.

21

Resp.

22

23

Quibus
uenis Cle-
rici nõ sint
exempti.

vendunt, aut deferunt negotiationis causâ, possunt vectigalia exigi. patet ex cap. Quamquam, supra: quod Ecclesia concessit in odium negotiationis, quæ maximè Ecclesiasticos dedecet: vnde etiam seuerè ipsis interdicitur. vide supra cap. 21. dub. 1. & si ter moniti à Superiore nolint desistere à negotiatione, perdunt priuilegium clericale, quoad bona; vt patet ex cap. Ex litteris. 16. de vita & honestate Clericorum: ex quo colligit Glossa, Clericos antequàm monitionem non teneri in conscientia soluere vectigal; quia gaudent priuilegio clericali vsque ad tertiam monitionem.

Secundò, Si possessio aliqua habebat aliquod onus perpetuum & inuariabile annexum antequàm veniret ad ius Ecclesiæ, vel Ecclesiastici, vt supra dictum est.

24 Tertiò, Quando contributio faciendâ est æquè primariò in utilitatem Clericorum ac laicorum, v. g. pro reparatiõne aggerum, ne flumen vicinos agros Clericorum & laicorum inundet. Non potest tamen potestas laica hoc casu Clericos recusantes compellere per se, sed per Superiorem Ecclesiasticum. Quòd si id commodè fieri non possit, putant quidam non esse omnino improbandam realem executionem; quia in tali casu præsumi potest rati habitio, seu tacita licentia Summi Pontificis. sed tutius censo vt hæc expressè ad tales casus per Principes petatur.

25 Ad reparatiõnem autem pontium, viarum publicarum, murorum vrbs, & similia, quæ primò & principaliter spectant ad communitatem, non tenentur Clerici contribuere, vt communiter Canonista docent, quia non tangit illos principaliter, sed solùm secundariò, vt sunt membra communitatis. alioquin nimis angustum & propè nullum esset in oneribus publicis priuilegiu Clericorum.

Neque obstat L. Ad instructiones. 7. C. de sacrosanctis Ecclesijs, *Ad instructiones vniuersum pontiumque, etiam diuinas domos & venerabiles Ecclesias, libenter adscribimus, &c.* quia cum sit contra immunitatem Ecclesiasticam, vim non habet, nisi speciatim ab Ecclesia approbetur; vt communiter Doctores Canonum & Theologi docent. vide Siluestrum v. Immunitas, 1. num. 20. Multi tamen Doctores, præsertim Iuris ciuilibus, ob legem citatam contrarium tenent. Item Innocentius, Hostiensis, Glossa, Cardinal. Anchara. in cap. Non minus, de Eccles. immunitate. Sed prior sententia est verior, propter iura supradicta.

Contraria sententia multis placet.

26 Si laicorum facultates non sufficiant.

Quartò, Quando laicorum facultates non sufficiunt ad succurrendum publicæ necessitati, potest etiam aliqua contributio imponi Ecclesiasticis. Ad hoc tamen olim requirebatur consensus Episcopi & Cleri, vt patet ex cap. Non minus, de immun. Ecclesiarum, ex Concilio Lateran. nunc verò Summi Pontificis, vt patet ex Bulla Cœnæ Domini: quem consensum etiam requirit Innocentius III. in Concilio Lateran. cap. Aduersus, de immun. Ecclesiarum: nisi fortè periculum esset in mora; tunc enim non deberet Papæ consensus expectari, sed sufficeret consensus Episcopi cum Clero; vt notat Siluest. supra. Consensus tamen Episcopi non potest obligare exemptos. Vnde necesse est vt hi quoque consentiant. posito autem consensu Prælatorum, quorum est consentire, tributum non exigitur auctoritate laica; sed Ecclesiastica; & ita omnes inferiores illorum tenentur.

27 Exempti debent consentire.

DYBITATIO IV.
Quo Jure Ecclesiastici sint exempti à vectigalibus.

28 Respondeo & Dico Primò, Non ita sunt exempti Jure diuino, vt absq; vlla alia exemptione non sint subditi Principibus sæcularibus, sic vt Principes peccent contra iustitiam, si de causis eorum temporalibus cognoscant, aut tributa ab illis exigant. est communis sententia Theologorum, præsertim recentiorum, Caietani v. Excommunicatio, cap. 31. & 37. Francisci Victorie relect. de potestate Ecclesiæ sub finem, Ioannis Medinae, C de Restitut. q. 15. Soti in 4. d. 25. qu. 2. art. 2. Couarr. qq. practic. cap. 31. num. 2. Nauarri cap. 27. num. 119. & aliorum.

Jure diuino non sunt proprie exempti.

Probatur Primò, Quia neque ex Sacris litteris, neque ex traditione, neque ex naturali ratione, neque PP. testimonio talis exemptio probari potest.

Secundò, Initio nascens Ecclesiæ erant subiecti Principibus sæcularibus, vt videtur colligi ex Apostolo ad Roman. 13. *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit.* vbi etiam comprehenduntur Clerici; nam vt Glossa ait, cum dicitur, *omnis anima*, nullus excipitur. & Chryostomus in illum locum, *Ostendens*, inquit, *ista omnibus imperari & sacerdotibus & monachis, non solum sæcularibus: quod declarat cum dicit, Omnis anima: etiam si Apostolus sit, si Euangelista, si Propheta, sine quis quis tandem fuerit.* Theodoretus: *Sine est sacerdos quisquam, sine antistes, sine monachus, &c. cedat, quibus sunt mandata Magistratus.* Theophylactus: *Instituens omnem animam, sine sacerdos sit, vel Monachus, vel Apostolus, subijci principibus.* D. Thomas in illum locum, dicit, exemptionem Ecclesiasticorum à tributis, habere æquitatem, non tamen esse ex necessitate, quasi sit de Jure diuino. Neque dici potest id solum scandali vitandi causâ præceptum esse: nam Apostolus causam refert in ordinationem diuinam: *Quia*, inquit, *qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit. additque eos esse Dei ministros; & idcirco eis deberi tributa.* vnde colligitur etiam, Clericos tributa debituros, nisi essent exempti.

Verùm si quis rectè consideret, locus iste Apostoli non vrget; solum enim in genere proponit Ius diuinum naturale, quo tenetur quisque obtemperare suo legitimo Superiore. huius enim potestatem in subditum esse à Deo; & qui huic resistit, Dei ordinationi resistere, &c. quæ omnia generalia sunt, & respectiue intelligenda; nimirum de quouis homine respectu sui Superioris. Simili modo etiam nunc post exemptionem loqui possumus. omnis enim potestas superiorum est à Deo, & omnis superior minister est Dei, & vindex in iram malè agentis. Vnde hinc probari non potest, Ecclesiasticos subesse Principi sæculari quoad vim coactiuam; etsi quoad vim directiuam in quibusdam subliant; v. g. in pretio rerum venalium, & huiusmodi.

29 Tertiò, Quia olim Ecclesia ex agris suis tributa soluit, etiam Imperatoribus Christianis, vt constat ex testimonio Ambrosij, quod habetur cap. 26. Si tributum. 11. q. 1. *Si tributum peti Imperator, non ei negamus: agri Ecclesiæ soluant tributum, & ex Urbano Papa, cap. 22. Tributum. 23. q. 8. Quod in ore piscis inuenitur, pro Petro & Domino dare iubetur.*